

Sandstränder vid Östersjön

Boreala sandstränder med perenn vegetation i Östersjön

Boreal Baltic sandy beaches with perennial vegetation

EU-kod: 1640

Länk: Gemensam text (namn och koder)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/naturtyper/naturtypergemensam.pdf#2

Beskrivning av naturtypen

Länk: Gemensam text (beskrivning av naturtypen)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/naturtyper/naturtypergemensam.pdf#2

Utdrag ur EU:s tolkningsmanual

Sheltered to exposed, gently sloping sand beaches influenced by wave action, but less influenced by tides than on the Atlantic coast, giving a higher representation of perennial plant species. Sand beaches along the Finnish and Swedish Baltic coast are relatively uncommon and usually small. Occasional stones or boulders may be scattered along the beach. The vegetation is often sparse and large areas of bare sand are common especially in the part closest to the shore. Sand-binding plants are common. The insect fauna on sand beaches is conspicuous. Drift belts of organic matter are often present.

Svensk tolkning av definitionen

Sandstränder vid Östersjön med svagt sluttande kustlinjer formade av havets vågrörelser. Stränderna hyser ofta rikligt med perenna växter men kan även ha sparsam vegetation. Flera av arterna är sandbindare. Naturtypen är i regel inte påverkad av slätter eller betesdrift. Insektsfaunan är särpräglad.

Kommentarer

Avgränsning mot havet görs vid medelvattenståndet. Falsterbo i södra Skåne utgör gränsen för naturtypens förekomst.

Gränsdragning mot andra naturtyper

- Stranden i sandstränder vid Östersjön (1640) är betydligt planare än hos dynmiljöerna och påverkas i högre grad av vattenrörelser.
- Fördyner (2110) skiljs från intilliggande sandstrand, t ex sandstränder vid Östersjön (1640), genom dynernas småkulliga mikrotopografi som utgörs av krusningar i sanden, upphöjda sandpartier i den övre delen av strandzonen eller sandbårder längs basen på havssidan av höga vita dyner (2120).
- Driftvallar (1210) har företräde framför sandstränder vid Östersjön (1640).

Viktiga strukturer och funktioner

- God vattenkvalitet
- Naturlig förekomst av tång
- Intakt markvegetation
- Naturlig artsammansättning

Typiska och karakteristiska arter

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	K-art	T-art	Grupp	Region
Kärlväxter					
<i>Artemisia campestris</i> ssp. <i>bottnica</i>	bottnisk malört		T-art		B
<i>Ammophila arenaria</i>	sandrör	K-art			
<i>Atriplex littoralis</i>	strandmålla	K-art			
<i>Cakile maritima</i>	marviol	K-art	T-art		B
<i>Calamagrostis epigejos</i>	bergrör		T-art		B
<i>Crambe maritime</i>	strandkål	K-art			
<i>Deschampsia bottnica</i>	gultåtel		T-art		B
<i>Elytrigia juncea</i> ssp. <i>boreoatlantica</i>	strandkvickrot	K-art			
<i>Honckenya peploides</i>	saltarv	K-art			
<i>Lathyrus japonicus</i> ssp. <i>maritimus</i>	strandvial	K-art	T-art		B
<i>Lathyrus palustris</i>	kärrvial		T-art		B
<i>Leymus arenarius</i>	strandråg	K-art			
<i>Mulgedium tataricum</i>	sandsallad		T-art		B
<i>Petasites spurius</i>	spjutskråp		T-art		B
<i>Salsola kali</i>	sodaört	K-art			
Fåglar					
<i>Charadrius hiaticula</i>	större strandpipare	K-art			

Klassificering enligt andra klassificeringssystem

Klassificeringssystem	Naturtypens motsvarighet
VIN:	4.2.1.5 Marviol-typ
Kustbiotoper i Norden:	Sandstränder (7.8.2.5; 7.8.3.6; 7.8.4.6; 7.8.5.6)
EUNIS:	B1.2 Sand beaches above the driftline

Utbredning och förekomst

Länk: Gemensam text (utbredning och förekomst)

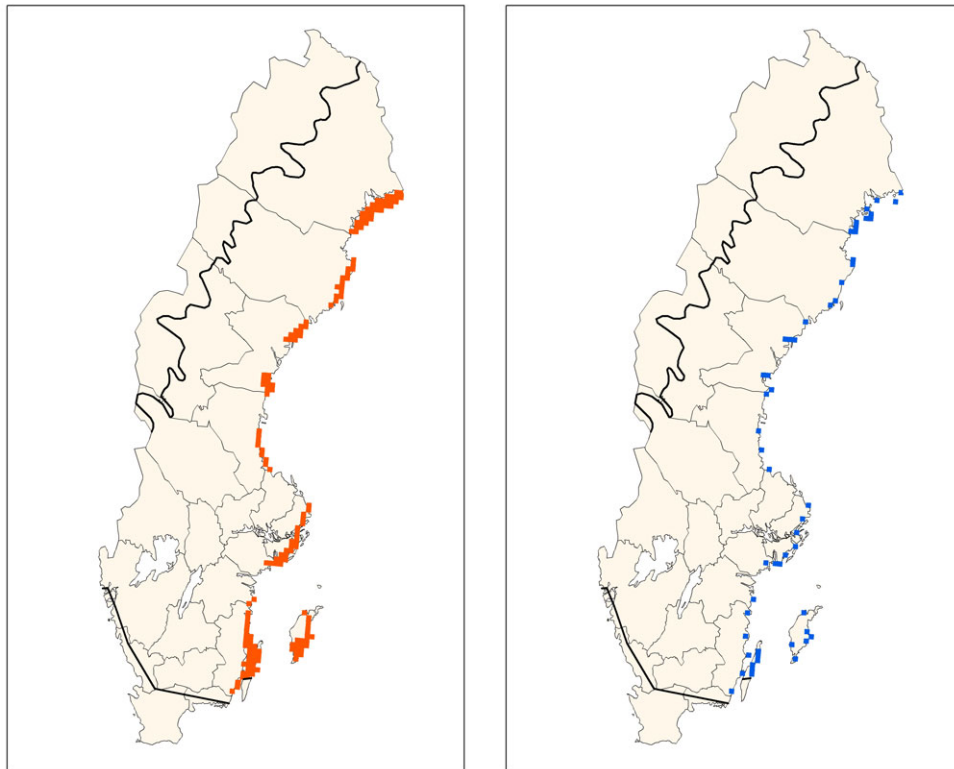
http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/naturtyper/naturtypergemensam.pdf

#5

Rapporterad nationell bevarandestatus år 2007

Rapporterat 2007	Reg. A	Reg. B	Reg. K	Totalt
Natura 2000-områden				
Utppekade för naturtypen (st)		50		50

Utbredning		
Aktuellt värde (km ²)	1 630	1 630
Referensvärde (km ²)	1 630	1 630
Bedömning aktuell status	Gynnsam	
Bedömning trend	Stabil	
Förekomstareal		
Aktuellt värde (km ²)	230	230
Referensvärde (km ²)	230	230
Bedömning aktuell status	Gynnsam	
Bedömning trend	Stabil	
Kvalitet		
Bedömning aktuell status	Gynnsam	
Bedömning trend	Stabil	
Framtidsutsikt		
Bedömning aktuell status	Gynnsam	
Bedömning trend	Stabil	
Samlad bedömning		
Bedömning aktuell status	Gynnsam	
Bedömning trend	Stabil	

Figur 1. Svenskt utbredningsområde (till vänster) och förekomstareal (till höger).

Förutsättningar för bevarande

Länk: Gemensam text (förutsättningar för bevarande)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/naturtyper/naturtypergemensam.pdf
[#8](#)

Naturtypen behöver förekomma i tillräckligt stora arealer med naturlig förekomst av tång (makroalger) och en intakt markvegetation.

Den för naturtypen karakteristiska artsammansättningen är beroende av de strukturer och funktioner som utgör förutsättningarna för naturtypen.

Vattenkvaliteten ska vara god och den antropogena belastningen i form av utsläpp och läckage av övergödande näringsämnen, olja och kemikalier ska vara försumbar.

Ett måttligt slitage från ett rörligt friluftsliv är vanligt.

Naturtypen ska hysa en rik insektsfauna.

Gynnsam bevarandestatus förutsätter en icke påtaglig minskning av populationerna hos de typiska arterna i naturtypen.

Hotbild

- Övergödning pga. utsläpp/läckage av näringsämnen (fosfor och kväve) resulterar i massförekomst av uppspolade fintrådiga alger. I äldre tider förekom tångtäkt och därigenom hölls strandområdena fria från större tångvallar/driftvallar.
- Olje-, bensin- och kemikalieutsläpp förstör strukturen och påverkar artsammansättningen.
- Erosion kan lokalt minska naturtypens areal.
- Slitage och störningar orsakade av det rörliga friluftslivet kan påverka växt- och djurlivet.
- Exploatering såsom bebyggelse, bryggor etc. förstör strukturen och påverkar artsammansättningen.
- Sandtäkt förstör strukturen och påverkar artsammansättningen.
- Ökad temperatur kan påverka artsammansättningen.

Bevarandeåtgärder

- Gängse åtgärder för att upprätthålla gynnsam bevarandestatus så att ingen försämringar för naturtypen sker, (dvs att dess intressen respekteras i fy-

sisk planering, tillståndsprövning, generell naturvårdshänsyn, förvaltning av skyddade områden, artskydd och uppföljning samt övervakning).

- Åtgärder för att minska övergödningen genom att minimera utsläpp/läckage av näringsämnen (fosfor och kväve) hanteras bl.a. genom landsbygdsprogrammet, exempelvis inom projektet ”Greppa näringen”, respektive vattenförvaltningen (EU:s ramdirektiv för vatten).
- Integrerad kustzonsförvaltning (ICZM), i enlighet med EU:s rekommendationer, inklusive traditionell fysisk planering i linje med Plan- och bygglagen (PBL), vilken reglerar planläggningen av mark, vatten och byggande, är ett viktigt styrmedel för ett långsiktigt bevarande av kusten.
- Sveriges åtaganden inom HELCOM, Baltic Sea Action Plan; aktionsplan för Östersjön.
- EU:s marina strategi.
- Åtgärder som kan minska kväveläckage och erosion från åkermarken är berättigade till EU-stöd. I regioner med miljöstöd för skydds-zoner bör länsstyrelsen uppmana till skydds-zoner på eventuella åkrar i anslutning till naturtypen.

Regelverk

Länk: Gemensam text (regelverk)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/naturtyper/naturtypergemensam.pdf#11

- Naturtypen ingår i art- och habitatdirektivets bilaga 1.
- Regelverk som är särskilt viktigt för naturtypen är strandskydd.

Bevarandemål, målbildare och uppföljning

Länk: Gemensam text (bevarandemål och uppföljning)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/naturtyper/naturtypergemensam.pdf#19

På Naturvårdsverkets hemsida om uppföljning i skyddade områden, finns en rapport (6379:2010) om uppföljnings i skyddade områden. Den beskriver arbetet med formulering av mål och användande av målbildare för att följa upp målen. Rapporten beskriver det generella arbetet, och uppföljningen i detalj beskrivs i manualer för uppföljning av olika naturtyper. Det finns även manualer för uppföljning av olika naturtypsgrupper. Där finns information om arbetsmetoder, och exempel på olika målbildare.

Det finns bland annat manualer för Hav, för Stränder och sanddyner, för Laguner, grunda och smala vikar, för Flygbildtolkning och för olika artgrupper.

Litteratur och kontaktuppgifter

Länk: Gemensam text (litteratur och kontaktuppgifter)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/natur/naturgemensam.pdf#q

Naturtyps- och ekosystemvis litteratur

Naturvårdsverket (2000): Kust- och skärgårdsområden i Sverige. Rapport 5116.

Nordiska Ministerrådet (2001): Kustbiotoper i Norden.

Naturvårdsverket (2008) Sveriges åtaganden i Baltic Sea Action Plan. Rapport 5830.

Naturtyps- och ekosystemvisa länkar

Greppa näringen:

<http://www.greppa.nu/startsidea.106.14f79cb117833f3e2780001486.html>

HELCOM: <http://www.helcom.fi/>

Kontaktuppgifter

Mona Johansson
mona.johansson@artdata.slu.se
018-67 25 48

ArtDatabanken
Bäcklösavägen 10
Box 7007
750 07 Uppsala